

Navoiy davlat universiteti – Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (maktabgacha ta'lim)

Dastur davomiyligi: 2 yil

Talim shakli: Kunduzgi

Dastur kodi:70110201

Umumiy ish hajmi:120 ECTS krediti

Semestr uchun ECTS kreditlari:30

Umumiy ma'lumot

Magistratura dasturi **Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (maktabgacha ta'lim)** (Dastur kodi: 70110201) Navoiy davlat universitetida ikki yillik, kunduzgi akademik dastur bo'lib, umumiy ish hajmi 120 ECTS kreditdan (semestrda 30 ECTS) iborat. Dastur yuqori malakali maktabgacha ta'lim tadqiqotchilari, maktabgacha ta'lim metodistlari, o'quv dasturlarini ishlab chiquvchilar, bolalarni rivojlantirish bo'yicha mutaxassislar va maktabgacha ta'lim pedagogikasi, rivojlanish psixologiyasi, zamonaviy o'yinga asoslangan o'qitish tizimlari va maktabgacha ta'lim va tarbiya (ECCE) uchun innovatsion o'qitish metodologiyalari bo'yicha ilg'or bilimlarga ega bo'lgan oliy ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash uchun mo'ljallangan.

O'quv dasturi erta bolalik rivojlanishi, neyropedagogika, inklyuziv maktabgacha ta'lim, sog'liqni saqlashni tejaydigan texnologiyalar va erta bolalik ta'limini boshqarish bo'yicha nazariy tadqiqotlarni birlashtiradi. Talabalar yoshga mos o'quv dasturlarini ishlab chiqish, rivojlanish bosqichlarini baholash, interaktiv ta'lim muhitini yaratish va maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarish bo'yicha tajriba orttiradilar. Dastur O'zbekistonning maktabgacha ta'lim sohasini modernizatsiya qilish, milliy "Ilk qadam" davlat o'quv dasturlari doirasini joriy etish va yosh bolalarda yaxlit hissiy, kognitiv, jismoniy va estetik rivojlanishni rivojlantirishga katta e'tibor qaratadi.

Ushbu dastur bitiruvchilari universitet o'qituvchilari, maktabgacha ta'lim bo'yicha tadqiqotchilar, maktabgacha ta'lim bo'limlarida metodologiya mutaxassislari, maktabgacha ta'lim muassasalari rahbarlari va direktorlari, o'quv dasturlarini ishlab chiquvchilar va ta'lim bo'yicha maslahatchilar sifatida faoliyat yuritish, shuningdek, doktorantura (PhD) darajasida o'qishni davom ettirish uchun to'liq jihozlangan.

Baholash

Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (maktabgacha ta'lim) magistratura dasturida uzluksiz o'rganish, ilmiy aniqlik, amaliy pedagogik kompetensiya va erta bolalik davridagi tadqiqot mahoratini ta'minlash uchun keng qamrovli va ko'p komponentli baholash tizimi qo'llaniladi.

1. Kursga asoslangan baholash

- **Taqdimotlar va seminarlar**– talabalarning akademik sharoitlarda bolalarning rivojlanish modellari, erta bolalik metodologiyalari, o'yinga asoslangan o'rganish

tizimlari va adabiyotlar bo'yicha tadqiqotlarni tahlil qilish, taqdim etish va himoya qilish qobiliyatini baholash.

- **Mini-testlar, viktorinalar va og'zaki imtihonlar**– asosiy nazariy tushunchalar, bolalar psixologiyasi, maktabgacha ta'lim didaktikasi, sog'liqni saqlash texnikasi va rivojlanish bosqichlarini tushunishni kuzatib borish.
 - **Oraliq va yakuniy imtihonlar**– yozma imtihonlar va amaliy tadqiqotlar orqali nazariy chuqurlikni, pedagogik diagnostika ko'nikmalarini va erta ta'lim muammolarini hal qilishni baholash.
 - **Portfolio topshiriqlari**– ilg'or ko'nikmalarni rivojlantirishni namoyish etuvchi erta bolalik dars rejalari, rivojlanishni kuzatish jurnallari, o'yinga asoslangan o'quv to'plamlari, namunaviy ma'ruza modullari va tadqiqot ishlarining qoramalarini tuzish.
 - **Mustaqil topshiriqlar**– mustaqil pedagogik adabiyotlarni ko'rib chiqishni, maktabgacha ta'lim tizimini qiyosiy o'rganishni, rivojlanish materiallarini loyihalashni va o'quv dasturini baholash vazifalarini rag'batlantirish.
2. **Tadqiqotga asoslangan baholash**
- **Ilmiy tadqiqot ishlari (ITI)**– tadqiqot takliflari, rivojlanish tajribasi hisobotlari, kuzatuv jurnallari va kafedra oldida erta bolalik tadqiqotlari natijalarini himoya qilish orqali baholandi.
 - **Ilmiy va pedagogik ish (IPI)**– o'qitish amaliyoti, universitet darajasidagi ma'ruza materiallarini tayyorlash, amaliy seminar qo'llanmalari va akademik hisobotlar orqali baholanadi.
 - **Magistrlik dissertatsiyasi (MD/M)**– ilmiy o'ziga xoslik, pedagogik asoslilik, maktabgacha ta'limga amaliy aloqadorlik, dissertatsiya yozish sifati va Davlat attestatsiya komissiyasi oldida ommaviy himoya asosida baholanadi.
3. **Amaliyotga asoslangan baholash**
- **Ta'lim va pedagogik amaliyot**– davlat va xususiy maktabgacha ta'lim muassasalari, erta bolalarni rivojlantirish markazlari va pedagogika institutlaridagi faoliyat natijalari asosida baholanadi va keng qamrovli amaliyot hisobotlari bilan birga taqdim etiladi.
 - **Bitiruvdan oldingi amaliyot**– nazariy/empirik maktabgacha ta'lim tadqiqot natijalari va yakuniy tezisga tayyorgarlikning integratsiyasi asosida baholandi.
4. **Ishga integratsiyalashgan o'rganish**
- **Erta bolalik davridagi innovatsiya va dizayn loyihalari**– rivojlanishga mosligi, ijodiy dizayn, pedagogik samaradorlik va davlat maktabgacha ta'lim standartlariga muvofiqligi bo'yicha baholandi.

Akademik talablar

Qabul talablari–Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (maktabgacha ta'lim) magistratura dasturiga hujjat topshirayotgan abituriyentlar quyidagi mezonlarga javob berishlari shart:

- **Ta'lim tarixi**– Tan olingan oliy ta'lim muassasasining maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, pedagogika va psixologiya yoki tegishli ta'lim/gumanitar fanlar sohalarida bakalavr darajasi (yoki unga tenglashtirilgan malaka).
- **Akademik mukammallik**– Faxriy diplomga ega bo'lgan abituriyentlar (*imtiyozli diplom*) O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining amaldagi qoidalariga muvofiq imtiyozli qabul qilish huquqiga ega.
- **Til bilishi**– Ingliz, rus yoki boshqa tan olingan xorijiy tillarni kamida B2 darajasida (CEFR, IELTS, TOEFL va boshqalar) bilishingizni tasdiqlovchi amaldagi milliy yoki xalqaro sertifikat.

Bitiruv talablari

Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (maktabgacha ta'lim) bo'yicha san'at magistri darajasini olish uchun talabalar quyidagilarga ega bo'lishlari shart:

- O'quv dasturida ko'rsatilgan barcha majburiy va tanlov modullarini bajaring, jami **120 ECTS krediti** (Semestrda 30 ECTS).
- Navoiy davlat universiteti qoidalariga muvofiq standart akademik natijalarni saqlab qolish (barcha fanlardan o'tish ballari).
- Barcha amaliy mashg'ulotlarni (o'qitish amaliyoti, maktabgacha ta'lim muassasalarida amaliyot va bitiruvdan oldingi amaliyot) ijobiy natijalar bilan muvaffaqiyatli yakunlang.
- Barcha tadqiqot talablarini bajarish (ilmiy tadqiqot ishlari va ilmiy-pedagogik ishlari).
- Tayyorlang, topshiring va muvaffaqiyatli himoya qiling **Magistrlik dissertatsiyasi** Davlat attestatsiya komissiyasi oldida mustaqil ravishda erta bolalik pedagogik tadqiqotlarini namoyish etish.
- Barcha kerakli davlat attestatsiya jarayonlaridan o'ting.

Taklif etilayotgan kurslar

1-yil

Majburiy:

- Erta bolalik pedagogikasida tadqiqot metodologiyasi va ilmiy yozuv
- Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi doirasida ta'lim tizimidagi islohotlar
- Maktabgacha ta'limning nazariy asoslari va zamonaviy paradigmalari
- Erta bolalik psixologiyasi va neyropedagogika
- Bola nutqi, mantiqi va ijodiy rivojlanishi metodologiyasi

Tanlov:

- Qiyosiy maktabgacha ta'lim va global ECCE modellari
- Erta bolalik davrida sog'liqni saqlash texnologiyalari va jismoniy rivojlanish
- Maktabgacha tadqiqotda zamonaviy texnologiyalar va raqamli vositalar
- Normativ hujjatlar, davlat standartlari ("Ilk qadam") va ECCEda sifat menejmenti
- Erta bolalik davrida o'yinga asoslangan o'rganish va o'yin texnologiyalari

2-yil

Majburiy:

- Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshqaruv va sifatni ta'minlash
- Bolalarni boshlang'ich maktab ta'limiga tayyorlash metodologiyasi
- Inklyuziv maktabgacha ta'lim va maxsus pedagogika

Tanlov:

- Maktabgacha ta'lim muassasalarida STEAM ta'limi va interaktiv media
- Yosh bolalarning badiiy pedagogikasi va estetik tarbiyasi
- Oila-maktabgacha ta'lim hamkorligi va ijtimoiylashuvi
- Akademik va ta'lim faoliyatida professional axloq va etika
- Erta bolalik davrida diagnostika usullari va rivojlanishni baholash
- Erta bolalik davrida etnopedagogika va axloqiy-ma'naviy tarbiya

- Bolalar uchun interaktiv ta'lim muhitlarini loyihalash

Karyera imkoniyatlari

Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi (maktabgacha ta'lim) bo'yicha magistratura dasturini bitirganlar chuqur nazariy, diagnostika va metodologik tajribaga ega bo'ladilar, bu ularga ta'lim, ma'muriy, tadqiqot va boshqaruv sohalarida karyera qilish imkonini beradi:

- **Universitet o'qituvchisi / Maktabgacha pedagogika kafedrası dotsentioliy ta'lim** muassasalarida, pedagogika institutlarida va o'qituvchilarning malakasini oshirish markazlarida.
- **Metodologiya mutaxassisi / Tadqiqotchimaktabgacha ta'lim ilmiy-tadqiqot** institutlarida, milliy o'quv dasturlarini ishlab chiqish markazlarida va o'quv laboratoriyalarida.
- **Maktabgacha ta'lim muassasasi direktori / ijrochi ma'mur** davlat va xususiy maktabgacha ta'lim tashkilotlarida, erta rivojlanish markazlarida va xalqaro bolalar bog'chalarida.
- **Maktabgacha ta'lim metodisti / inspektori** Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining mintaqaviy bo'limlarida (*Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi*).
- **Erta bolalik o'quv dasturi va o'yin materiallari ishlab chiqaruvchisi** ta'lim nashriyotlarida, EdTech korxonalarida va o'yinchoq ishlab chiqarish dizayn taxtalarida.
- **Bola taraqqiyoti va oila bo'yicha maslahatchi** erta ta'lim, ota-onalarga ko'rsatma va maktabga tayyorgarlik bo'yicha professional maslahat xizmatlarini ko'rsatish.
- **ECCE loyiha menejeri / koordinatori** xalqaro rivojlanish agentliklarida (UNICEF, UNESCO, Jahon banki, OTB) erta bolalikni rivojlantirish tashabbuslarini boshqarish.
- **Inklyuziv maktabgacha ta'lim bo'yicha mutaxassis** maktabgacha yoshdagi bolalar uchun maxsus ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan o'quv rejalarini ishlab chiqish.

O'qish to'lovlari

- **Mahalliy talabalar uchun:** Taxminan yillik o'qish narxi – 9 700 000 so'm.
- **Xalqaro talabalar uchun:** Taxminiy yillik o'qish narxi – 774.28 AQSh dollari.

(Izoh: O'qish to'lovlari universitet siyosati va xorijiy valyuta kurslariga muvofiq o'zgartirilishi mumkin.)

O'quv natijalari

Ta'lim nazariyasi va metodologiyasi bo'yicha magistrlik darajasi (maktabgacha ta'lim)

Dasturni muvaffaqiyatli tugatgandan so'ng, bitiruvchilar quyidagilarga ega bo'ladilar:

1. Bilim

- **1.1.** Erta bolalik pedagogikasi nazariyalari, neyropedagogik asoslari, bolalar psixologiyasi va rivojlanish bosqichlari bo'yicha ilg'or bilimlarni namoyish eting.
- **1.2.** Milliy davlat o'quv dasturlarini ("Ilk qadam"), erta ta'lim standartlarini, o'yinga asoslangan metodologiyalarni va maktabga tayyorgarlik mezonlarini tushuning.
- **1.3.** Inklyuziv erta ta'lim, sog'liqni saqlashni tejaydigan texnologiyalar, STEAM integratsiyasi va oila-maktabgacha ta'lim hamkorligi strategiyalari tamoyillarini tushuntiring.

- **1.4.**Erta bolalik davridagi tadqiqot dizayni, rivojlanish diagnostikasi, sifatli kuzatish usullari va pedagogik tajribalar bo'yicha bilimlarini namoyish eting.
- **1.5.**O'zbekistonning maktabgacha ta'lim sohasidagi milliy qonunchilikni, xalqaro ECCE standartlarini, sifatni ta'minlash tizimlarini va strategik islohotlarni tan olish.

2. Ko'nikmalar

- **2.1.**Erta bolalikdagi o'rganish jarayonlari, hissiy-ijtimoiy o'sish va maktabgacha ta'lim modellarining keng qamrovli nazariy va empirik tahlillarini amalga oshiring.
- **2.2.**Yoshga mos o'quv dasturlarini, o'yinga asoslangan o'quv to'plamlarini va yosh bolalar uchun interaktiv rivojlanish muhitlarini loyihalash, amalga oshirish va baholash.
- **2.3.**Maktabgacha pedagogika fanlari uchun oliy ta'lim kurslari dasturlari, ma'ruza modullari, amaliy seminar vazifalari va baholash vositalarini ishlab chiqish.
- **2.4.**Bolalarni kuzatish vositalarini, rivojlanish diagnostikasini va o'quvchiga yo'naltirilgan o'qitish metodologiyasini erda bolalik tadqiqotlari va o'qitishda qo'llang.
- **2.5.**Ilmiy tadqiqot ishlari, akademik sharhlar, metodologik qo'llanmalar, maktabgacha ta'lim adabiyotlari va nashr etiladigan tadqiqot tezislarini tayyorlang.
- **2.6.**Erta bolalik bo'yicha tadqiqot natijalarini, maktabga tayyorgarlik strategiyalarini va maktabgacha ta'lim siyosatini akademik kengashlar, o'qituvchilar va jamoat forumlariga milliy va xorijiy tillarda samarali taqdim etish.

3. Kompetensiyalar

- **3.1. Maktabgacha ta'lim tadqiqot va metodologik kompetensiya**– Erta bolalik ta'limi va rivojlanish metodologiyasi bo'yicha mustaqil, ilmiy asoslangan va bolaga yo'naltirilgan tadqiqotlar o'tkazish.
- **3.2. ECCE rahbariyati va boshqaruv kompetensiyasi**– Maktabgacha ta'lim tashkilotlariga rahbarlik qilish, metodologik guruhlarini boshqarish va erda bolalik davrida sifatni ta'minlash loyihalariga rahbarlik qilish.
- **3.3. Uslubiy va oliy ta'lim kompetensiyasi**– Oliy ta'lim darajalarida interaktiv, refleksiv va raqamli pedagogik usullardan foydalangan holda maktabgacha ta'lim fanlarini o'qitish.
- **3.4. Bolani yaxlit rivojlantirish kompetensiyasi**– Zamonaviy o'yin va faoliyatga asoslangan tizimlar orqali bolalarda ijodiy, kognitiv, hissiy, jismoniy va axloqiy-ma'naviy o'sishni rivojlantirish.
- **3.5. Kasbiy etika va bolalar huquqlarini himoya qilish**– Ta'lim va tadqiqot amaliyotida akademik halollik, bola huquqlarini himoya qilish, hissiy farovonlik va axloqiy g'amxo'rlikning yuqori standartlariga rioya qilish.
- **3.6. Hayot davomida o'rganish kompetensiyasi**– Malaka oshirishni doimiy ravishda oshirish, global erda bolalik innovatsiyalarini qo'llash va milliy va xalqaro ECCE konferensiyalari va professional tarmoqlarda faol ishtirok etish.